

Biografisk text från 1901

Konstnären **Carl** **Wilhelmson**

Biografi:
Konstnären Carl Wilhelmson.
Återutgivning av text från 1901

av Hans Honom

Redaktör Mikael Jägerbrand

ISBN 978-91-7757-591-7

Copyright © 2020 Mikael Jägerbrand / Virvelvind Förlag, Lysekil.

Den här e-boken ges ut av E-boksbiblioteket Förlag (imprint)

Mer info: www.e-boksbiblioteket.se

Förord

I den här e-boken får du veta mer om den kände svenske konstnären Carl Wilhelmson.

Du får läsa om hans uppväxt i ett fattigt fiskesamhälle i Bohuslän och hur han ändå blev en världskänd målare.

Den här texten skrevs när Wilhelmson bara var 34 år. Under åren efter den här hyllningen etablerade han bland annat en egen målarskola i Stockholm och utsågs till professor vid Konsthögskolan. Han avled år 1928. Carl Wilhelmsons ateljé i Fiskebäckskil ägs av dennes släkt och öppnar en dag varje år för besökare.

Den här texten publicerades ursprungligen i januari år 1901 i tidskriften "Hvar 8 Dag" med rubriken "Carl Wilhelmson. Konstnär". Texten publicerades anonymt under signaturen "Hans Honom".

Eftersom den här texten skrevs i början av 1900-talet så innehåller den mått, ord och personer som inte är så bekanta i dag. Därför har vi kompletterat originaltexten med en kortfattad ordlista.

I den här e-boken publicerar vi originalets text ordagrant och helt utan ändringar, alla namn, uttryck och till och med felstavningar har behållits.

Biografi: Carl Wilhelmson

Den här texten publicerades ursprungligen i januari år 1901 i tidskriften "Hvar 8 Dag" med rubriken "Carl Wilhelmson. Konstnär". Texten publicerades anonymt under signaturen "Hans Honom".

Om det är något berättigadt i, att man för att bättre kunna bedöma ett konstnärskap, söker bringa det i antagligt sammanhang, öfverensstämmelse eller kontrastförhållande, med ett annat, skulle man kunna nämna den florentinska ungrenäsansens älskvärde mästare, Botticelli, i samma andedrag som Carl Wilhelmson. Därtill frestar då först och främst den linjeföringens sprödhet och tafatta påståelighet som båda ha gemensamt, jämte den äfvenledes för båda utmärkande episka freskohållningen i deras målningar. Men obesedt det, att deras inbördes befryndade stilkänsla hos hvar och en af dem båda kan återföras till helt olika orsaker, är det alltid ofruktbart att tala om "skola" och "inflytande", när det gäller en verkligt framstående konstnär, som har skapat sig sin egen uppfattning om och sin egen syn på tingen och som har tillkämpat sig själfständiga uttrycksmedel för hvad han vill gifva. Och dessutom, det

intima är alltid i sådana stycken outsägbart.

Carl Wilhelmsons yttre lefnadsbana erbjuder inga märkliga moment. Hans lott har varit, i likhet med det stora flertalets af alla konstnärer, att under de år då ungdomen och entusiasmen som mest pocka på sin rätt genom umbäranden och arbete vid sidan af den egentliga kallelsen tum för tum kämpa sig fram.

På Fiskebäckskil gick där för ett 30-tal år sedan en liten blyg parfvel och såg på det allvarliga lifvet omkring sig med kloka och vaksamma ögon. Han hade västkustluftens klara, kyliga färgspel för sina ögon, han såg fiskarskutornas kommande och bortseglande, han såg naturens och människornas karghet, och lärde sig förstå det hjärta som klappade under en försagd yta. Gossens käraste leksak var en sax — med den saxen klippte han ”gubbar”. Och när han icke klippte, så ritade han. Det var *hans* sätt att leka.

En gång i veckan kom söndagens afbrott i enformigheten. Då var alltid gossens undran större än eljest. Han iakttog alla dessa människor som han kände från hvardagslifvets släp, och kände nästan en beklämning inför deras sträfva högtidlighet. Han var själf ett drömmarnes, ett det orörliga stirrandets barn, och ibland kunde han tycka att han aldrig kom dessa människor så nära, som då de sutto i tämplets andakt eller någon gång gåfvo sig en sommaraftons stillhet i våld.

Åren gingo och ynglingen ville alltjämt leka gosselekar, fast det började bli otydligt förnimbart för honom, att det nu var något mera än en lek för honom, att det rent af trädde fram med kallets okränkbara helighet. Men det är icke alltid nog med att veta hvad man vill här i lifvet. Vid 15 års ålder kom han till Göteborg för att bli — litograf. Det var ju på tiden, att ynglingen lärde sig något nyttigt. Dock

— envist tittadt, hälften hittadt, och ett par år senare finna vi vår man bland eleverna på Valand, hvars målar-skola på den tiden förestods af Carl Larsson. Och efter ytterligare en tid har litografen trängts ändå mera till sidan, och en ung herr Wilhelmson reser till Paris i den oryggliga föresatsen att utbilda sig till konstnär. I sju år dröjde han som elev för Jules Lefebvre, Benjamin Constant eller Tony Robert Fleury i Paris, och icke alltid hade han det så lätt. Han hörde till de stilla i landen och kunde icke hålla sig framme där mecenaterna funnos. Det var att bita ihop tänderna många gånger och afstå från många timmars nattsöm och sitta och peta med illustrationsarbete o. d. af mer eller mindre uppbyggligt slag för att få något att offra på idealens altare.

Det gick icke fort att komma fram, hvarken till erkännande eller klarhet med sig själf. 1893 inköptes hans tafla "Det gamla paret" af Konstföreningen, men det blef honom snart tydligt att denna enstaka framgång icke innebar så mycket som han i första glädjeögonblicket väntat. Och från eröfrandet af ett par skolmedaljer till vinnande af verkligt erkännande visade det sig också vara långt. En 1896 målade duk "Mor och barn", där konstnären så att säga följt den breda vägen, med möjligheter åt olika håll, utvisar huru långsamt hans teknik kom till fasthet. Men när han detta år återvände till Sverige, tycks han nästan på en gång ha nått herraväldet öfver medlen. Ty nu möta vi den Wilhelmson, som sedan hastigt nog vann berömmelse. 98 99 utställdes den förträffliga "I kyrkan" i Wien och stannade genom köp i denna stad. Och när han 1901 samtidigt utställde i München och Wien uppmärksammades hans arbeten så mycket, att man äfven hemma fann för godt att gent emot honom pruta af på den välvilligt beskyddande förbehållsamhet, med hvilken man i de flesta fall hugnar unga

krafter vid deras framträdande

Wilhelmson kan icke sägas gå helt fri från ett mycket modernt fel, som återfinnes inom alla konstarter, den att vilja drifva manéret till gränsen af mani: i sin sträfvan att hans gång till naturen skall vara så snörrätt och så mycket *hans* som möjligt, kan han snudda vid onaturen. Den frivilliga begränsningen är en styrka, men *kan* verka torr. Att ämnesvalet alltid måste vara svenskt, ja i de flesta fall bohuslänskt, är icke utan vidare en förtjänst. (I "Juniafton i Värmland" äro åtminstone kvinnorna bohuslänskor). Han är ett stycke "specialist" med hvad detta innebär.

För Wilhelmson är vid målningen teckningen det första och färgen det andra. I hans utvecklingsgång, under hans kamp med tekniken, har det varit på samma sätt: genom linjen till färgen. Det var t. o. m. en tid som han icke tålde färgen — eller de färgglada. Han har aldrig stormat fram och begått några våldsamheter med penseln. Genom ödmjukhet ville han göra sina eröfringar.

Och han har gjort dem. Ingen bestrider nu, att han är en bland våra bästa konstnärer. Och det vill i våra dagar som bekant icke säga så litet!

Bland Carl Wilhelmsons produktion, hvilken för att omfatta endast några få år är anmärkningsvärdt stor, märkas utom ofvan nämnda verk, taflor som "Fiskarkvinnor på hemväg från kyrkan" (Nationalmuseum), "I kyrkogårdsporten", "Gårdens dotter", med flera. Dessutom har han utfört en freskomålning i Göteborgs stadsbiblioteks läsesal.

* * *

Sedan några år förestår W. — då efter kallelse af Pontus Fürstenberg — Göteborgs musei rit- och målarskola på Valand.

Hans Honom.

Carl Wilhelmson. Konstnär.

»Fiskarkvinnor på hemväg från kyrkan.» (Nationalmuseum.)

»Målarinnor».

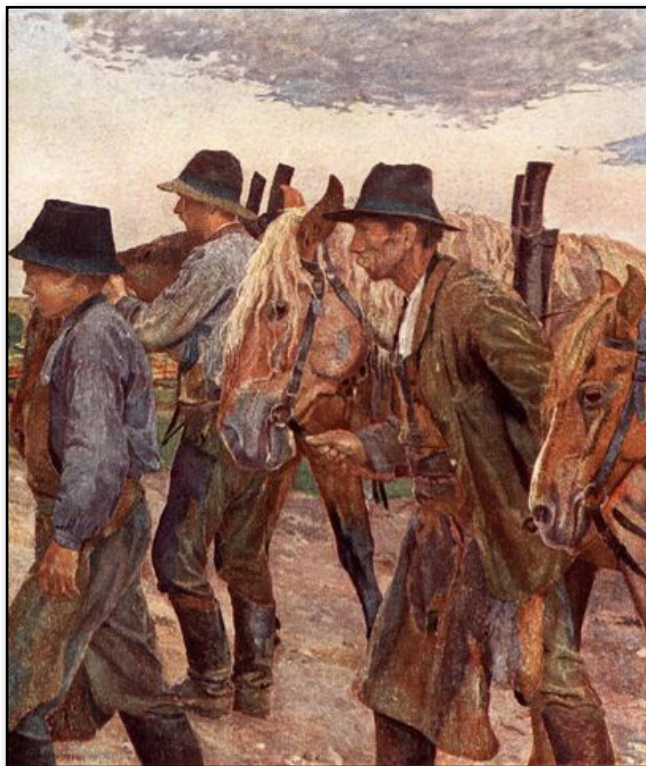
»Mor och barn».

»I kyrkogårdsporten».

»I kyrkan».

»Jordarbetare».

Viktiga ord och personer

Botticelli, Sandro.

[1445–1510] Italiensk konstnär. Verksam i Florens och en av ungrenässansens främsta målare. Några av hans mest kända verk är freskerna i Sixtinska kapellet, "Våren" (1482) och "Venus födelse" (1485).

Constant, Benjamin.

[1767–1830] Fransk politiker och författare. Skrev framför allt om politiska teorier.

Fürstenberg, Pontus.

[1827–1902] Svensk företagsägare och politiker verksam i Göteborg. Blev som ung delägare i faderns textilföretag. Var engagerad i lokalpolitiken och ledamot i ett stort antal företag och föreningar. Är i dag mest känd för den stora konstsamlingen som han testamenterade till Göteborgs konstmuseum.

Larsson, Carl.

[1853–1919] Svensk konstnär. Är en av landets mest kända och älskade konstnärer. Är framför allt känd för sina akvarellmålningar som skildrar idylliskt familjeliv. Hans mest berömda mål-

ning är "Midvinterblot" från 1915 som finns i Nationalmuseum.

Lefebvre, Jules.

[1834–1912] Fransk konstnär. Var framför allt känd för sina målningar och skapade både porträtt och fantasifigurer. Några av hans mest kända verk är "Odalisk" (1874), "Lady Godiva" (1890) och "Bacchus" (1867).

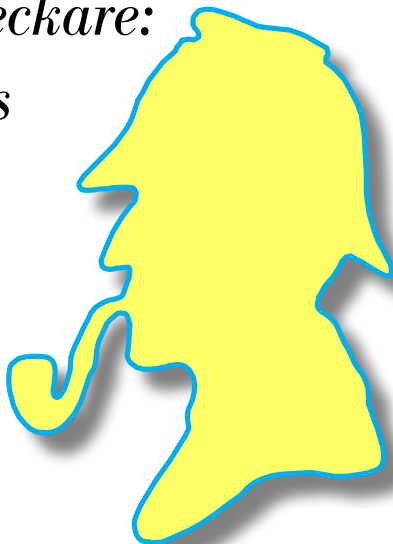
Robert-Fleury, Tony.

[1837–1911] Fransk konstnär. Var framför allt verksam som målare och gjorde många historiska motiv men även porträtt. Några av hans mest kända verk är "Korinths sista dagar" (1870), "Warszawa 8 april 1861" (1867) och "Arkitekturen" (1892).

*Om du gillade den här e-boken
så kolla in våra deckare:*

- *Sherlock Holmes*
- *Filip Collin*
- *Leo Carrington*
- *Asbjörn Krag*
- *Auguste Dupin*
- *Dick Donovan*

Mer info: www.klassiskadeckare.se